

подальшому та зниженню рівня агресії в суспільстві, що дасть можливість виховувати здорову націю.

Література

1. Протидія боулінгу: офіційний сайт Міністерства освіти і науки України <https://mon.gov.ua/ua/tag/protidiya-bulingu>

Порядок реагування на випадки булінгу (цькування), затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України 28.12.2019 року № 1646
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text>

*Анголенко В. В., кандидат педагогічних наук, викладач
кафедри соціальної роботи
Суліменко О. М., аспірантка кафедри соціальної роботи
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради*

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ, ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, В ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Сьогодні українське суспільство знаходиться в умовах трансформації соціально-політичного устрою та реформування системи соціально-правового захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Відповідно до Законів України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [2], «Про місцеве самоврядування в Україні» [3] та Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» [7] надання соціальної підтримки покладається на органи виконавчої влади / органи місцевого самоврядування, та безпосередньо на об'єднанні територіальні громади.

У постанові Верховної Ради України від 17.07.2020 р. № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» [5] передбачено утворення нових 136 районів

із визначення переліку територіальних громад у їх складі та ліквідацію 490 районів, які припиняють свою діяльність з 01.01.2021 р. Станом на 01.09.2020 р. в об'єднаних територіальних громадах утворено було лише 292 служби у справах дітей. Передача повноважень розкриває можливості у сфері надання соціальних послуг та вимагає імплентації інноваційного досвіду соціальної роботи.

Тому, особливої актуальності набуває питання соціальної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, в об'єднаній територіальній громаді.

Питання соціальної роботи в громаді цікавить як зарубіжних так і вітчизняних науковців (А. Твелвтріз, Г. Чейне, М. Майо, М. Ромм, О. Безпалько, Т. Семигіна та ін.); специфіку роботи працівника соціальної сфери в різних інституціях соціалізації дитини розглядають (Т. Алексеєнко, І. Богданова, С. Болтівець, С. Литвиненко, С. Курінна, І. Трубавіна та ін.); соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування досліджують (Н. Болотіна, Л. Волинець, О. Карпенко, А. Нечаєва, І. Пеша та ін.).

Соціальна робота – професійна діяльність, спрямована на запобігання, мінімізацію негативних наслідків та подолання складних життєвих обставин сімей, дітей та молоді, посилення їхньої здатності до реалізації власного життєвого потенціалу, зокрема й дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [4].

Соціальна робота цієї категорією дітей передбачає оцінювання потреб у соціальних послугах, а саме: планування, організацію, координацію, надання їм державних пільг, соціальної допомоги, компенсаційних виплат та інших видів соціальної підтримки, а також здійснення моніторингу щодо отримання означеної допомоги. Ми погоджуємося з думкою О. Безпалько, що відносини у сфері соціальної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування у територіальній громаді, повинні будуватися за принципом «знизу – вгору», що означає розв'язання соціальних проблем,

підвищення рівня надання послуг та активізації членів громади через проведення відповідних акцій і заходів [1, с.47]. У цьому може допомогти використання соціальної реклами, як засобу діалогу між дітьми, сім'єю і проблемою, що дозволить їм подолати проблеми, виконуючи завдання соціальної роботи. Соціальна реклама може забезпечити реальне вирішення цілого кола проблем дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в об'єднаній територіальній громаді шляхом залучення членів громади до роботи з цією категорією дітей.

На рівні об'єднаної територіальної громади соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування здійснюється через індивідуальну та групову інформаційно-консультативну роботу з урахуванням різних форм діагностичної роботи; рольові форми соціально-психологічної роботи та культурно-дозвіллеві заходи; надання матеріальної допомоги (грошової та речової); соціально-педагогічний патронат за місцем проживання або навчання, робота з оздоровлення, працевлаштування; формування прогресивної громадської думки на підтримку сиріт тощо [4].

На фахівців служби у справах дітей у об'єднаній територіальній громаді покладаються певні обов'язки щодо тимчасового влаштування дитини, постановки на первинний облік та своєчасного набуття дитиною статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування; підготовка документів та матеріалів, пов'язаних із вирішенням питань щодо соціально-правового захисту дітей: звільнення особи від здійснення повноважень опікуна, піклувальника, припинення опіки, піклування, закріплення права проживання на житловій площі за закріплення права проживання на житловій площі за дитиною-сиротою, дитиною, позбавленою батьківського піклування, встановлення опіки над майном такої дитини, передача зазначеного майна в оренду; реєстрація народження підкинутої, знайденої дитини та дитини, покинутої в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я [6].

До чинників, які негативно впливають на якість соціальної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, в

об'єднаній територіальній громаді слід віднести недостатнє кадрове забезпечення та невизначеність шляхів постійного фінансування.

Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, в об'єднаній територіальній громаді, насамперед, повинна включати аналіз життєвого рівня громади, підвищення рівня надання послуг та активізації членів громади через проведення відповідних акцій і заходів під час розв'язання соціальних проблем дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Література

1. Безпалько О.В., Соціальна робота в громаді: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 176 с.

2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 14 травня 2020, підстава - [562-IX](#). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (Дата звернення 07.11.2020).

3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 23 липня 2020, підстава - [805-IX](#) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення 07.11.2020).

4. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від 21 червня 2001 року № 2558-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>). (Дата звернення 07.11.2020).

5. Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text> (Дата звернення 07.11.2020).

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text> (Дата звернення 07.11.2020).